

Pierwsza komunia

Igor T. Miecik, *Katiusza z bagnetem. 14 sekretów ZSRR*, Dom Wydawniczy PWN, Warszawa 2014

Igor Miecik zadebiutował w 2012 roku książką *14:57 do Czyty. Reportaże*

z Rosji, w której przedstawił między innymi katastrofalne skutki wojny czeczeńskiej, powodującej zejście Rosji z drogi przemian demokratycznych w kierunku rządów autorytarnych. W najnowszym zbiorze szkiców *Katiusza z bagnetem. 14 sekretów ZSRR* autor skoncentrował się na przedstawieniu białych plam w radzieckiej historii, choć na podstawie lektury tej książki można raczej dojść do wniosku, że prezentuje ona jedno wielkie pasmo kłamstw i zafałszowywanych faktów.

Na pierwszy rzut oka *Katiusza z bagnetem* może sprawiać wrażenie pogoni za dziennikarską sensacją, ponieważ znajdziemy w niej teksty o seksualnych wybrykach Lenina i Berii czy okultystycznych fascynacjach bolszewików. Ale jednak poznawanie prawdy o własnej historii, nawet jeżeli jest ona niewygodna i wstydliva, odarta ze złoceń patriotycznych mitów, pozostaje dla Rosjan jedynym wyjściem. Warto podkreślić, że podejmowane przez autora tematy już wcześniej pojawiały się na łamach prasy, jednak zebrane w książce robią imponujące wrażenie.

Jaki obraz ZSRR wyłania się z publikacji Miecika? Przede wszystkim jest to państwo, którego przywódców cechowała bezgraniczna pogarda wobec życia własnych obywateli. Oczywiście, cywilizacja europejska też nie jest wolna od skazy. Jednak doświadczenie Holokaustu było lekcją. II wojna światowa nie spowodowała w Europie zniszczenia zasad humanizmu oraz wiary w wartość jednostki ludzkiej. Natomiast w ZSRR miliony ludzkich istnień zapadło się w jamy zbiorowych

możli. Nigdy nie poznamy nazwisk większości ofiar radzieckiego reżimu ani nie oszacujemy prawdziwej ich liczby.

Już z pierwszego szkicu *Narodziny nadczłowieka* dowiadujemy się, że bolszewicy traktowali naturę ludzką jako surowiec dla eksperymentów socjotechnicznych, a w celu udoskonalenia metod sterowania masami chcieli wykorzystywać hipnozę, telepatię, okultyzm. Przez krótki czas działała bolszewicka loża masońska. W tym kontekście warto sobie przypomnieć powieść Michaiła Bułhakowa *Mistrz i Małgorzata*, w której pisarz ukazuje, jak demoniczne siły wymknęły się spod kontroli władz w komunistycznej Moskwie. Stalin zaś uznał badania nad ludzkim umysłem za szkodliwe, a dzieło Bułhakowa skazał na długie lata zapomnienia.

Jednym z największych mitów w ZSRR było zwycięstwo nad hitlerowskimi Niemcami. Autor podkreśla, że stworzono pewien kanon dotyczący Wielkiej Wojny Ojczyźnianej, a wszystko, co do niego nie pasowało, eliminowano. Wstrząsający jest tekst *Niepotrzebni* o tragicznym losie setek tysięcy weteranów wojennych, których w latach 1948-1953 deportowano, by nie szpecili kalectwem radzieckich miast. Umieszczano ich w pozbawionych elementarnych warunków bytowych ośrodkach, a nawet zsyłano do łagrów, gdzie masowo umierali z głodu i wycieńczenia. Do patriarchalnego wizerunku żołnierza wyzwoliciela nie pasowały także kobiety, a służbę w Armii Czerwonej pełniło prawie milion ochotniczek, zaznacza Miecik. Dlatego ich udział w wojnie był

marginalizowany. Za częściowo lub całkowicie zmyślane należy natomiast uznać opowieści o udziale dzieci w wojnie. Celem tych publikacji (które masowo powstawały w ZSRR od lat sześćdziesiątych XX wieku) było stworzenie wzorców dla dorastających pokoleń. Autor przytacza ciekawą opinię badaczki literatury Swietłany Leontiew, podającą w wątpliwość większość faktów związanych z heroicznymi czynami pionierów i komsomolców. Zauważyła ona podejrzaną analogię między historiami ich losów a legendami o prawosławnych świętych. W książce znajdziemy między innymi wstrząsające opisy masowej śmierci głodowej na Ukrainie i w obłożonym Leningradzie. Szkice o krwawej pacyfikacji strajku robotniczego w Nowoczerkasku w 1962 roku, smutnym końcu życia Aleksieja Stachanowa, tajemniczych zgonach radzieckich kosmonautów w przestrzeni pozaziemskiej, autonomicznej Republice Łokockiej w zachodniej Rosji, działającej pod auspicjami hitlerowców.

Dla zrozumienia książki Miecika ważny jest ostatni szkic *Nawrócenie*, w którym autor opisał zderzenie światopoglądów wzorowego radzieckiego służbisty, wojskowego prokuratora Aleksandra Trietieckiego oraz katolickiego księdza Zdzisława Paszkowskiego, byłego oficera Wojska Polskiego, który dostał się do radzieckiej niewoli we wrześniu 1939 roku. Toczy się między nimi ukryta walka, w której zwycięstwo odnosi kapłan. Uświadomienie sobie prawdy o zbrodni katyńskiej spowodowało u Trietieckiego wstrząs moralny. Z rąk polskiego księdza

przyjmuje chrzest w podziemiach katowni NKWD oraz komunię świętą, zaś oba te zdarzenia mają głęboki wydźwięk symboliczny. Następnie Trietiecki z gorliwością neofity wkracza na drogę poszukiwań duchowych.

Prezentowane w książce teksty mają formę szkiców historycznych. Miecik obficie korzysta z publikacji innych autorów, na przykład Swietłany Aleksijewicz, Anne Applebaum, Anne Reid, Aleksandra Sołżenicyna, a także przeprowadzonych przez siebie wywiadów. Dzięki zamieszczonej na końcu książki obszernej bibliografii czytelnik może samodzielnie zgłębiać tajemnice ZSRR.

Eugeniusz Sobol

